

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו שבת פרשת חיי שרה תשע"ז לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווען - גליון תתקמ"ו

בסעודה שלישית

והנה בפרקי דרבי אליעזר (פרק טו) איתא, מקרית ארבע עד חרן מהלך שבעה עשר יום, ובשלוש שעות בא העבד עד חרן ע"ש. ויש להבין דהא בקפיצת הארץ יתכן להגיע ברגע, ולמה נתארך הקפיצה שלש שעות. וראיתי בספר אור יקרות בפרשתנו שכתב, דאיסור תחומי דאורייתא היא י"ב מיל. ומהלך אדם בשעה ארבעה מילין [עיין פסחים צד.], ואם כן היה יכול אליעזר לילך שלש שעות עד סוף התחום, ואז נעשה לו נס של קפיצת הארץ, שלא ילך חוץ לתחום ודפח"ח.

ולפי זה היה באליעזר שתי סוגי הליכות, עד שלש שעות הלך ברגליו, ומשעה הרביעית קפצה לו הארץ, והגיע ברגע. וזהו שאמר הכתוב, ויקח העבד עשרה גמלים וילך, היינו הליכה רגילה, שהלך עד תום שלש שעות. ואז השתמש בהשמות של ט"ב אדוניו בידו, ויקם וילך, עמד במקומו והלך בקפיצת הארץ. ולכן הנגינה על 'ויקם' רביעי, כי זה היה בשעה הרביעית להליכתו, שאז קפצה לו הארץ.

*

ובזה יובן להלן בפרשה, ששאל אותה אליעזר, בת מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללין, ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור, ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב עמנו גם מקום ללון (כד-ג). וברש"י השיבתו על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון ע"כ. ויש להבין למה הפסיקה באמצע תשובתה לומר, גם תבן גם מספוא רב עמנו, שזה שלא במקומה, כי אליעזר לא דיבר מאכילתו ואכילת בהמותיו כלל, והוי לה להשיב קודם, גם מקום ללון, ואז תוכל להוסיף גם תבן גם מספוא רב עמנו. אך בהיות כי זה היה ביום א' דסוכות, ואליעזר קיים כל התורה כמו בביתו של אברהם, ואם כן לא יוכל ללון בבית, כי שינה מחוייבת בסוכה, ובודאי שאין סוכה בבית בתואל. והנה אין מסכבין אלא בדבר שגידולו מן הארץ, דכתיב (דברים טו-ג) באספך מגרנך, בפסולת גורן [קשין] ויקב הכתוב מדבר (סוכה יב). על כן הקדימה בתשובתה, שיש בביתם תבן ומספוא רב שיוכל

ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדוניו וילך, וכל טוב אדוניו בידו, ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור (כד-ג). ומרן מוהרי"ד מבעלזא זי"ע פירש, דהנה אליעזר אמר ואבא היום אל העין (כד-מב), וברש"י היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הארץ (סנהדרין צה). ופירש מרן הבעל שם טוב זי"ע דידוע כי השם של קפיצת הארץ יוצא מר"ת בראשית ברא אלקים א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ (בראשית א-א), הוא גושפנקא דחתים ביה שמיא וארעא. והוא ג"כ הר"ת של ו'אבא היום א'ל ה'עין, שהוא גם כן השם של קפיצת הדרך אהו"ה. וזהו שאמר 'מכאן' שקפצה לו הארץ, מהשם המרומות בתיבות אלו, קפצה לו הארץ עכדה"ק. והנה השם הנ"ל של קפיצת הארץ עולה בגימטריא 'טוב', על כן אמר מקודם שלקח עשרה גמלים וילך, ויען שרבו מסר לו השם של קפיצת הדרך שהוא בגימטריא 'טוב', וכל ט"ב אדוניו בידו, על כן ויקם וילך, אף שהיה קם במקום אחד על מעמדו אף על פי כן וילך, שקפצה לו הארץ ולא היה צריך לילך ברגליו ודפח"ח. ואכתי צריך ביאור דתיבת וילך' הראשון עדיין מיותר.

ונראה דהנה בידי משה על המדרש כאן (נט-יא), וכן בהקדמת בן הידי משה על המדרש, הביא בשם הגאון רבי דוד אופנהיים ז"ל, דעל פי החשבון יוצא אותו יום שבא אליעזר לחרן היה יום טוב ראשון של סוכות. כיון דיצחק נעקד ביום הכיפורים שהוא עשרה בתשרי, ודרך ג' ימים היה מהר המוריה לביתו, נמצא שבא לביתו מן העקידה ב"ג בתשרי, ואז נתבשר לו שרבקה נולדה באותו יום. ואיתא (סופרים כא-ט) רבקה היתה בת ג' שנים וג' ימים כשבא אליעזר. נמצא שהיה אותו היום ט"ו בתשרי והוא יום א' של חג הסוכות, ואם כן אין יתכן היום יצאתי שהלך מחוץ לתחום ביום טוב. לזה אמר מכאן שקפצה לו הארץ, ואיתא (עירובין מג). דאין תחומין למעלה מעשרה כשהולך על ידי קפיצה ע"ש. [ועיין במגדים חדשים בפרשתנו מה שהאריך בחשבון זון].

במיוחד, אין להתפלל, כי כבר הכריזו מי שיהיו בעליו, ואם יקדמנו ברחמים סופו להתחרט. אלא יש להתפלל בכללות על ביתו ופרנסתו, ולא על בית ושדה פלוני דייקא].

ומעתה יש לומר דלכן קפצה לו הארץ, שמא יקדמנו אחר ברחמים, שיתפלל להנשא עם רבקה, ויוכל בכח התפלה להקדים את יצחק, ועל כן מיהרו הדבר להגמר קודם שיקדמנו אחר, ובוזה הצליח יצחק למצוא זיווג המיועדת לו. אמנם שוב חשש אליעזר, כי יתכן שאין רבקה מיועדת ליצחק, אלא אליעזר בכח תפלתו הקדימה ברחמים, כי בהיות שהתפלל הקרה נא לפני היום, ועוד מעט פנה יום כי בא לעת ערב, והוא התפלל על אחד מהנערות שיצאו לשאוב מים, אולי אין גם אחת מהן מיועדת ליצחק, וזיווגו לא נמצא כאן, ואליעזר הקדים ברחמים אשה אחרת ליצחק, ויתכן שסופו לא יהיה לטובה, וכמעשה הרבא.

ולכן אחר שראה שהכל מזדמן לו כתפלתו, ודבריו עשו פירות, האיש משתאה לה 'מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא', אם שידוך זה היא הצלחה אמיתית או לא, כי מצד אחד יתכן שמה שקפצה לו הארץ הוא לעכב שלא יקדמנה אחר ברחמים, ונערה זו זיווג המיועדת ליצחק. או יתכן כי מריבוי התפלה, הקדים הוא ברחמים נערה אחרת שאינה מיועדת ליצחק, וסופו לכפור בה, ואין זה הצלחה. ולכן הגם כי ראה שמן השמים מסבבים כעת שיקח את רבקה, ועבור זה נתן לה הנזם והצמידים מיד, מכל מקום היה משתאה אם בסופן של הדברים יהיה בזה הצלחה או לא.

אמנם אחר ששאל אותה בת מי את, ותאמר אליו בת בתואל אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור, אז הכיר לדעת כי הנערה הזאת מעיקרא מיועדת ליצחק, כי מצינו בסוף פרשת העקידה, ויהי אחר הדברים האלה ויגוד לאברהם, הנה ילדה מלכה גם הוא בנים לנחור אחיך (כב-ג). וברש"י בשובו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר, אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים, היה לי להשיאו אשה מבנות ענר אשכול וממרא, בשרו הקב"ה שגולדה רבקה בת זוגו, וזהו אחר הדברים האלה, הרהורי דברים שהיו על ידי העקידה (ב"ר נז-ג) ע"כ. ואם כן שזהו אשר ילדה אחר העקידה, הרי גילה כבר ה' מאז שרבקה היא בת זוגו של יצחק, ולכן ויקוד האיש וישתחו לה, כי כעת נתברר שהצליח ה' דרכו, שגם סופו יהיה מוצלח, וקפיצת הארץ היתה שלא יקדמנה אחר ברחמים.

*

והנה אליעזר התפלל הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם 'אדוני אברהם' וגו', והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה, ואמרה שתה וגם גמליך אשקה, אותה הוכחת לעבדך ליצחק, ובה אדע כי עשית חסד עם 'אדוני' (כד-יב). ויש להבין למה לא סיים גם בסופו עם 'אדוני אברהם' כמו שהתחיל.

לסכך עמהם, וממילא יש בביתם מקום ללון. ועל כן כאשר הושם לפניו לאכול בבית, אמר אליעזר לא אוכל עד אשר אם דברתי דברי, ויאמר דבר, ויאמר עבד אברהם אנכי (כד-לג). והיינו כי בהיות שהוא עבד אברהם הוא מתנהג כמו בבית אברהם, וממילא לא יוכל לאכול עד שיסדר עצמו סוכה לאכילתו. ואם כי עבדים פטורין מסוכה, התנהג אליעזר כמו טבי עבדו של רבן גמליאל שהיה תלמיד חכם, והיה יושב בסוכה כאשר היה עולה בידו (עיין תוס' סוכה כ: ד"ה ראיתם).

*

ואמר הכתוב והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא וגו', ויקח האיש נזם זהב וגו', ויאמר בת מי את וגו', ויקוד האיש וישתחו לה' (כד-כא). ויש להבין דהא נתן לה תיכף הנזם והצמידים עוד קודם שידע מי היא, וברש"י לפי שהיה בטוח בזכותו של אברהם, שהצליח הקב"ה דרכו ע"ש. והרי רגע קודם השתאה ההצליח ה' דרכו אם לא. ומה גם שכל אחד רואה כאן עין בעין ההצלחה, שהתפלל ונתן סימן ונתקיימה תיכף, ומה היה משתאה. ועוד שהוסיף משתאה לה 'מחריש', ומה הוי ליה למימר, שאמר הכתוב שהחריש. ועוד אם היה בטוח בזכותו של אותו זקן שהצליח, למה המתין בהקידה והשתחואה עד אחר שידע מי היא.

ונראה כי הנה קפצה לו הארץ, והיום יצאתי והיום באתי, ולא עבד ה' ניסא למגנא. ואם כי היה יום טוב ואי אפשר ללכת חוץ לתחום אלא בקפיצה, אכתי היה יכול להמתין במקומו עד למחרתו, ואז ימשיך בהליכתו, ולאיזה צורך קפצה לו הארץ. ונראה דמהאי טעמא התפלל אליעזר אחר זה, הקרה נא לפני 'היום' (כד-יב), שיסתיים הכל עוד היום, אם כי כבר היה אז לעת ערב, כי הבין ממה שקפצה לו הארץ, שזה נוגע להגמר עוד באותו יום. וצריך ביאור טעמא מאי.

ויש לומר דאיתא בגמרא (מועד קטן יח:): אמר שמואל מותר לארס אשה בחול המועד שמא יקדמנו אחר. ופריך והאמר רב יהודה אמר שמואל בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, שדה פלוני לפלוני. אלא שמא יקדמנו אחר ברחמים. [ופירשו בריטב"א ובר"ן דכח התפלה יוכל לבטל הגזירה שבשעת לידה, ויוכל אחר לקדש אשה זו אף שלא נגזר כן ע"ש]. וכי הא דרבא שמעיה לההוא גברא דבעי רחמי ואמר תזדמן לי פלניתא. אמר ליה לא תיבעי רחמי הכי, אי חזיא לך לא אזלא מינך ואי לא כפרת בה [היינו שתכפור באשה, שתתנחם על שלקחתה לאשה. רש"י כת"י]. בתר הכי שמעיה לההוא גברא דבעי רחמי, או איהו לימות מקמה, או איהו תמות מקמיה [ופירש בר"ן שאדם זה על ידי שהרבה ברחמים נשא לבסוף אשה זו, והיה מתחרט על כך, ומבקש שהוא ימות או שהיא תמות]. אמר לו לאו אמינא לך לא תיבעי עלה דמילתא ע"ש. הרי לנו שאין לאדם להתפלל בזיווגו על אשה מיוחדת, שאם אין היא מיועדת לו, יתכן שיתקבל תפלתו, ובסופו יתחרט עד שיבקש מיתתו. [ומשמע דגם על בית ושדה פלוני

ונראה כי אליעזר יצא, וכל טוב אדוניו בידו (כד-י). וברש"י שטר מתנה כתב ליצחק על כל אשר לו, כדי שיקפצו לשלוח לו בתם (ב"ר נט-יא) ע"כ. ואם כן אם כי מתחלה היה עבד של אברהם אדונו, מעתה גם יצחק קרוי אדונו, שנכנס ברשותו של יצחק. וכמו שמצינו להלן, ששאל רבקה מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו, ואמר העבד הוא 'אדוני' (כד-סה), הרי שקרא את יצחק בשם אדונו. והנה אליעזר ביקש כעת שני דברים, חדא, הקרה נא לפני היום, שהכל יוגמר תיכף ומיד באותו יום, והוא כדי שיוכל לחזור ולהודיע לאברהם שגמר שליחתו, ולהרגיע אותו שעשה שליחתו בשלימות. ודבר זה נוגע לאברהם, כי יתכן שיצחק אפילו לא ידע שיצא אליעזר בשליחתו של אברהם, שהלך אז לבאר לחי רואי (כד-סב), ועל כן סיים על זה, ועשה חסד עם 'אדוני אברהם'.

ושוב ביקש רחמים על עצם השידוך שתהיה בעלת חסד, ואמרה שתה וגם גמליך אשקה, שיזכה יצחק לאשה טובה, אשר אותה הוכחת לעבדך ליצחק. ותפלה זו נוגע לטובת יצחק, ובקבלת תפלה זו תהא חסד ליצחק. אבל באמת לא כן הוא, אלא זהו גם חסד לאברהם, כי בהיות שאברהם היה זקן בא בימים, וכבר מתה עליו אשתו שרה, ויש לו רק בן יחיד האהוב לו. ואם כן באחרית ימיו יצטרך לדור בביתו של בנו יצחק, ואם כלתו לא תהיה בעלת חסד, יהא קשה לאברהם הימים הללו. אך אם תהיה בעלת חסד, אז יהא נוח גם לאברהם. ואם כן בקשתו השנייה של אליעזר שתהיה בעלת חסד, נוגע הן לאברהם והן ליצחק, על כן בבקשה זו סיים, ובה אדע כי עשית חסד עם 'אדוני', שזה קאי על אדונו מלשעבר אברהם, ואדונו של כעת זה יצחק.

*

אמנם יש לומר עוד בזה, ונבאר גם כן מה שאמר הכתוב, ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת וגו' (כד-טו). ולכאורה לאיזה צורך הודיע לנו זאת הכתוב שהיא יצאה בטרם כלה אליעזר לדבר, כי מה נפקא מינה בזה, ולא ישתנה כלום אם תצא אחר שכלה לדבר. וגם יתבאר הנגינה על זה, רביעי זרקא מונח סגול, אשר בודאי טובא גנוז בגויה.

ונראה דהנה בפנים יפות בפרשתנו (בפסוק ויאמר אברהם) כתב לבאר מה ששלח אברהם לקדש אשה עבור בנו יצחק, אף דיצחק היה גדול, על כרחך אברהם היה שליחו של יצחק, וכענין שאמרו חז"ל (קידושין מה:): דאף דלא חציף אינש למעבד לאבוה שליח אפילו הכי דלמא ארצויה ארצי קמיה. ועיין באה"ע (ריש סי' ל"ה) שכתבנו שם דאין מזה קושיא על הפוסקים [רמ"א אה"ע סי' ל"ה ס"ו בשם הגהות מרדכי] דאין שליח קידושין עושה שליח, ואיך היה אליעזר שליחו של אברהם. מכל שכן דקשה לדעת הפוסקים [שם] דאין עבד נעשה שליח. וכתבנו שם דוקא איש אחר אין נעשה שליח, אבל עבדו של המקדש עצמו שאני, ויכול לקדש על ידי עבדו לא מתורת שליחות אלא משום דהוי כגופו, והוא הדין לעבדו של אברהם דהוי כאברהם עצמו ולא כשליח.

ובזה מובן מה שהקדים אליעזר עבד אברהם אנכי, מפני דהוי עבדו כגופו של אברהם ולא הוי שליח שני ע"כ.

אמנם אכתי קשה, דהא שטר מתנה כתב ליצחק כדי שיקפצו לשלוח בתם, ואם כן לא היה אליעזר עבד 'אברהם'. וכתב שם (ע"ה פ' וכל טוב) דנראה שלא היה המתנה חל עד אחר הקידושין, ולכך אמר בתחלה עבד אברהם, ואחר כך אמר לרבקה על יצחק כששאלה אותו מי האיש הלזה וגו' ויאמר העבד הוא אדוני, כיון שחל כבר המתנה והיה אליעזר בכלל המתנה, והיינו כמו שכתבתי לעיל דבשעת קידושין היה צריך להיות עבד אברהם דהוי כגופו, דאם לא כן הוי ליה שליח שני ע"כ.

ולפי זה כל זמן שלא בא שידוכו של יצחק לידי גמר, היה אליעזר עבד 'אברהם', אבל כאשר נגמר השידוך אז נעשה אליעזר עבד 'יצחק', שהרי נתן לו אברהם הכל במתנה. ולכן בתחלת תפלתו של אליעזר שביקש הקרה נא לפני היום, סיים ועשה חסד עם 'אדוני אברהם', כי עבד אברהם היה. אבל אחר שנתן הסימן בשאיבת המים, ורבקה עומדת לפניו להשקותו, ומן השמים הסכימו שזהו זיווגו של יצחק, על כן כאשר רצה אליעזר לסיים תפלתו לומר, ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני 'אברהם', אשתקל מילוליה, ומנעו אותו מן השמים לגמור תיבת אברהם, וסיים רק כי עשית חסד עם 'אדוני', להורות לו כי אדונו כעת יהיה כבר יצחק, ויהא זאת לסימן בידו שהצליח דרכו, שהרי מנעו מן השמים לכלות את דיבורו לומר 'אדוני אברהם'.

ועל כן אמר הכתוב, ויהי הוא טרם כלה לדבר' והנה רבקה יוצאת, והיינו שרצה לסיים עוד מלה, עם אדוני 'אברהם', וטרם כלה לדבר יצתה רבקה לפניו, וסיים תפלתו רק ב'אדוני'. וכאשר הרגיש אליעזר שמן השמים מנעו אותו לסיים את דבריו, והחרישו אותו מלסיים דבריו. על כן והאיש משתאה לה מחריש, עמד משתומם להתבונן על מה שהחריש לסיים דיבורו, אם זהו מן השמים לסימן לו שהצליח ה' דרכו, ואברהם אינו עוד אדוני רק יצחק.

וזהו הרמז בהנגינה, ויהי הוא טרם כלה לדבר, רביעי זרקא מונח סגול, כי אליעזר רצה לסיים תפלתו בארבעה מלים, 'חסד עם אדוני אברהם', ונשתקל מילוליה מן השמים שלא לסיים המלה הרביעית, רביעי זרקא, שנורק ממני מלטיים גם תיבת אברהם, מונח סגול, ונשאר רק בשלשה מלים (כמספר סגול), ואמר רק 'חסד עם אדוני'. ולכן בהכתוב והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו, יש גם כן נגינת רביעי על 'לדעת', שהתבונן לדעת על מה שהחרישו אותו באמצע דיבורו בהמלה הרביעית, כי זהו להורות לו שאין אברהם עוד אדונו, אלא יצחק, אשר שטר מתנה נתן לו לעת גמרו השידוכין, שיקפצו ליתן להם בתם.

*

ואיתא במדרש (ב"ר נט-יב) ויברך הגמלים מחוץ לעיר על באר המים לעת ערב לעת צאת השואבות (כד-יא). אמר רב הונא בשעה שאדם הולך ליקח אשה, ושמע קל

כלביא מנבחים, הוא מצית מה אינון אמרין, לעת ערב לעת צאת השואבות ע"כ. והדברים תמוהין להבין כוונתם, ומה גם להבחין שיחת חיות ועופות, להטות אזנו למאמרם.

ונראה בהקדם לבאר מה שמצינו בגמרא (סוטה ב.) קשה [לפני הקב"ה] לזווגן כקריעת ים סוף [שנשתנו סדרי בראשית] ע"כ. וכעין זה אמרו (פסחים קיח.) קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף [נס גדול עושה לו הקב"ה למי שנותן לו מזונות, כאשר עשה בקריעת ים סוף, ונפקא מינה למיבעי רחמין] ע"כ. והיא פליאה כי לפני ה' גם קריעת ים סוף לא קשה, ומהו הקישוי בזיווגו ופרנסתו.

ויש לומר כי הנה בפרשתנו כתבה התורה השתלשלות זיווגו של יצחק, ושוב להלן (בפרשת ויצא) נכתבה השתלשלות זיווגו של יעקב, ולא זה כהרי זה. כי ביצחק נגמר השידוך ביום אחד עם כמה נסים, שקפצה לו הארץ, ובטרם כילה לדבר רבקה יוצאת, ובתואל רצה להמיתו ובא מלאך והחליף הקערות. ולא כן היה ביעקב, הוא יצא גם כן לפדן ארם למצוא זיווגו, ונטל צרור כסף בידו, ובא אליפו ולקחו ממנו, עד שהתאונן אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי (תהלים קכא-א), אני לא נזם אחד ולא צמיד אחד וכו' (ב"ר סח-ב), ושוב הוצרך לעבוד בלבן שבע שנים, ורימה אותו לבן והוצרך לעבוד עוד שבע שנים, ומה נשתנה זה מזו, שכל כך מכשולות הגיעו לידו.

וראיתי לפרש, כי סדר זיווגו של יצחק היה באופן של סמוך לבו בטוח בה', יצחק עצמו לא היה מעורב בו כלל, סמך כולו על אביו אברהם. וכאשר נשלח אליעזר שפך לבו בתפלתו לפני ה' הקרה נא לפני היום, וביקש סימן מן השמים שהולך בדרך טוב. וכאשר האדם משליך כל יתבו על ה' אז מוליכין אותו מן השמים, ומצליח גם חוץ לדרך הטבע. ועל דרך שפירש הרה"ק מוהר"י מרוזין זי"ע, עד אנה תסתיר את פניך ממני, עד אנה אשית עצות בנפשי (תהלים יג-ב), שעד מתי נמשך הסתרת פנים של הקב"ה מן האדם, כל זמן אשר 'אשית עצות בנפשי', שנדמה לו להאדם, שיוכל גם בעצמו לצאת מן המיצר. אך כאשר כלו כל הקיצים, ומשליך כל בטחונו על ה', אז ה' עוזר לו ע"כ.

א כן יעקב אבינו כשיצא לסדר זיווגו, הלך בשלוות הנפש, יש לו צרור כסף בידו, הוא אינו צריך לחפש זיווגו, הכל מוכן לו, וכמבואר ברש"י ועיני לאה רכות (כט-ז), שהיו הכל אומרים, שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן, הגדולה לגדול והקטנה לקטן (ב"ר עטו). ואביו יצחק שולח אותו לאדרעס מיוחד, ללכת אל לבן. על כן הראו מן השמים ללמוד לדורות עולם, שכל זמן אשר אשית עצות בנפשי, מניחין אותו לנהל בעצמו, ואז בכל פנה יהא נתקל בתקלות, ורק כאשר משליך כל יתבו על ה', אז ה' לי בעוזריו.

והנה כשעמדו ישראל על הים מוקפים בצרה מכל צד, היה ביניהם הרבה שרצו לסדר הדברים בעצמם, וכדאיתא בתרגום יונתן (שמות יד-ג) שארבע כתות היו שם, יש אומרים נתנה ראש ונשובה מצרימה, יש אומרים לצאת במלחמה עמהם, יש אומרים לערבב אותם בבהלות. וכל זמן שהיו משימין עצות בנפשם, התגברה הצרה והפחד. אך כאשר בא משה וחזקם באמונת ה', אל תיראו, התיצבו וראו את ישועת ה', ה' ילחם לכם ואתם תחרישון (שמות יד-ד), אין לכם טכס שום עצה רק חיזקו עצמיכם באמונת ה', אז נקרע לפניהם הים, ועברו בתוכה ביבשה.

וכמו כן הוא בזיווגו של אדם, וכן בפרנסתו, כל זמן שחושב שיוכל לסדר הדברים בעצמו, אז מראין לו מן השמים כי אנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע, ולא לחכמים לחם ולא לנבונים עושר. וקשה זיווגו של אדם ופרנסתו, כאשר זה דומה להמצב שהיו עומדים ישראל בקריעת ים סוף, שכל כתה היה נותן עצה מחודשת איך להמלט, ואז יש הסתרת פנים, עד אשר אשית עצות בנפשי, ורק כאשר זוקף את ידיו ומשליך את עצמו כולו על ה', ועושה רק ההשתדלות שחייבה תורה, אבל אינו בוטח על מעשיו ועל עצותיו, אז תשועת ה' היא כהרף עין.

והנה כל הבעלי חיים אומרים שירה, והכלבים אומרים הכתוב (תהלים צה-י) בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו. והיינו שמכניעים עצמם בכל לשון של הכנעה לפני ה'. והשתחואה אין פירושו רק הבעת כבוד לפני המלך, אלא זהו הכנעה וביטול עד התכלית, שמשפיל עצמו עד לארץ ממש, ומבטל עצמו ודעתו כליל לנגד המלך. וכמו שפירש בסידור הרב מה שאומרים (בתפלת מוסף) ומפני חטאינו וכו' אין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, הגם ההשתחואה יתכן גם כעת, אלא שאי אפשר לנו לעלות ולראות מפני היד שנשתלחה במקדשך. אך השתחואה היא ביטול פנימי עד הסוף, ומדריגה זו חסר לנו כעת כאשר אין קדושת המקדש אתנו ע"כ. נויש לומר שכאשר הכלב נובח ואומר שירתו, אומר לשאר הכלבים בואו נשתחוה ונכרעה. ולכן איתא במדרש (שמו"ר לא-ט) שכאשר כלב נובח, כולם מתקבצים ונובחים על חנם ע"ש].

וזהו שאמרו, שבשעה שאדם הולך ליקח אשה, ושמע קל כלביא מנבחים, יש להצית ולהטות אזנו להשירה שהם אומרים, והיינו בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו, שיש לבטל עצמו כולו לפני ה', לא לסמוך על שלימותו וממונו ויחסו ומעלותיו, שבודאי יודמן לו שידוך הגון. או להרבות בהשתדלות מופרות במה שנכון בעיניו. אלא יבטל עצמו כולו תחת הנהגת בוראו, ורק להרבות בתפלה בכלליות על זיווגו, ואז יצליח, כמו שמלמדת אותנו פרשתנו בזיווגו של יצחק.

הגליון הזה נתגבד על ידי

מוה"ר ר' שמחה פריעדמאן ה"ו	הרב משה יעקב פישער שליט"א	מוה"ר ר' חיים וויינבערגער ה"ו	מוה"ר ר' משה יוסף גלובער ה"ו	מוה"ר ר' יוסף פישער ה"ו	מוה"ר ר' אלי יוסף בריענגער ה"ו	מוה"ר ר' שמחה ראזענפעלד ה"ו
לרגל השמחה השרייה במעונו באודיס בתו למול טוב	לרגל השמחה השרייה במעונו בנישואי בנו למול טוב	לרגל השמחה השרייה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	לרגל השמחה השרייה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	לרגל השמחה השרייה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	לרגל השמחה השרייה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	לרגל השמחה השרייה במעונו בתגלחת בנו למול טוב